

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA
—
POLONIAE
—
HISTORICA

LXXXVI

WYDAWNICTWO NAUKOWE

Semper

2002

Nr indeksu 35 130X
PL ISSN 0001-6829

www.rcin.org.pl

CONTRIBUTORS

MARIA BOGUCKA — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences (Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa); specialisation: economic, social and cultural history of early modern times.

NORA KOESTLER — *doctor*; Institut für Osteuropäische Geschichte (home address: Falkenweg 20, 72070 Tübingen, Germany); specialisation: social history of the 19th and 20th centuries.

PIOTR LOSSOWSKI — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: history of the 20th century.

GRZEGORZ MYŚLIWSKI — *doctor*; Historical Institute of Warsaw University (26/28 Krakowskie Przedmieście Street, 00-325 Warszawa); specialisation: medieval history.

MALGORZATA PILASZEK — *postgraduate student*; Historical Institute of Warsaw University; specialisation: history of early modern times.

ANNA SIERADZKA — *professor*; Institute of History of Art, Warsaw University; specialisation: history of art, especially of dress and fashions.

TOMASZ WIŚLICZ — *doctor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: history of early modern times.

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA
POLONIAE
HISTORICA

86

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
2002

BOARD OF EDITORS

Jan Baszkiewicz (President), Maria Bogucka (Editor-in-chief),
Monika Hamanowa, Antoni Mączak, Karol Modzelewski, Jan Pirożyński,
[Stanisław Russocki], Marek Sędek, Tomasz Szarota (Assistant Editor),
Roman Wapiński, Tomasz Wiślicz-Iwańczyk (Secretary),
Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski,
Janusz Żarnowski (Member of Editorial Group)

Editorial Assistant — Hanna Kordowicz

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
fax: (+48) (prefix-22) 831 36 42
e-mail: ihpan@ihpan.edu.pl

© Copyright by Instytut Historii PAN, Warszawa, 2002

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland

Tel./fax: (+48) (prefix-22) 828 49 73
Bank: PKO BP VII O/Warszawa nr 10201071-109628-270-11
e-mail: zam@semper.pl
http: //www. [semper.pl](http://www.semper.pl)

Contents

STUDIES

Grzegorz Myśliwski, Old Age and Longevity in Medieval Poland Against a Comparative Background	5
Maria Bogucka, Martin Gruneweg's Magic World. Remarks on the Early Modern Mentality	47
Nora Koestler, Jüdinnen in der Habsburger Monarchie und Emanzipation	57
Anna Sieradzka, New Patterns of the Polish Middle Class Home Interiors in the Inter-war Period	73
Piotr Łossowski, The Lithuanian-Soviet Treaty of October 1939	87

DISCUSSIONS

Małgorzata Pilaszek, Witch-Hunts in Poland, 16th-18th Centuries	103
Tomasz Wiślicz, Languages of Witchcraft	133

REVIEWS

Jerzy Lukowski and Hubert Zawadzki, A Concise History of Poland (Maria Bogucka); Beiträge zur Geschichte des Paulinerordens, hrsg. von Kaspar Elm et al. (Maria Starnawska); Richard van Dülmen, (hrsg.) Entdeckung des Ich. Die Geschichte der Individualisierung vom Mittelalter bis zur Gegenwart (Janusz Żarnowski); Gisela Bock, Frauen in der europäischen Geschichte. Vom Mittelalter bis zur Gegenwart (Maria Bogucka); Kazimierz Maliszewski, Social Communication in Old Polish Culture. Studies in the History of the Forms and Contacts of Social Communication in the Noblemen's Commonwealth (Maria Bogucka); Maciej Tymiński, The PUWP and Enterprise. Party Supervision of Industrial Plants 1956-1970 (Dariusz Jarosz); The Bibliography of 19th and 20th c. History of Poland, ed. Stefania Sokołowska and Irmina Ossowska (Stefania Sokołowska); Matthias Schröder, Deutschbaltische SS-Führer und Andrej Vlasov, 1942-1945 (Janusz Żarnowski)	147
---	-----

ABSTRACTS	173
----------------------------	-----

NEWS

Professor Gerard Labuda's Jubilee (Marceli Kosman)	207
--	-----

«Acta Poloniae Historica»

Semiannual edited under the auspices of the Committee
of Historical Sciences and the Institute of History
Polish Academy of Sciences

President: Jan BASZKIEWICZ
Editor-in-chief: Maria BOGUCKA

Vol. LXXXV, 2002

CONTENTS

STUDIES

I. Controversies About "Everyday Life"

Maria Bogucka, Profile of Research and Definition

II. Middle Ages

Michael Abdalla, On Behaviour at the Table — Instructions by Bar Ebraya

III. Early Modern Times: the Nobles

Andrzej Pośpiech, The Polish Provincial Gentry in 17th Century.

People — Objects — Everyday Life

Elżbieta Kowacka, A Polish Lord's Table

IV. Early Modern Times: the Townspeople

Andrzej Klonder, Poor and Abundant Diet in the Towns of Royal Prussia in the 17th Century

Edmund Kizik, Übertretungen der Hochzeits-, Tauf- und Begräbnisordnungen vor dem Danziger Wettegericht im XVII. und XVIII. Jh.

V. Early Modern Times: the Clergy

Paweł Fijałkowski, The Living Conditions of the Clergy in the Polish Lutheran Parish in Königsberg, 16th–18th Centuries

Dariusz Główka, Luxury, "Modest but Satisfactory Conditions", Appropriateness. Clergy's Life in the Płock Diocese in the Second Half of the 18th Century

Justyna Jellonack, Everyday Life of a Parish Priest of Nowa Cerkiew in the Light of an Inventory from 1750

VI. Modern and Recent Times

Danuta Rzepińska, Gentlewomen in the Towns of the Kingdom of Poland at the End of the 19th Century

Dariusz Opaliński, Travelling by Railway in the Second Half of the 19th C.

Anna Landau-Czajka, Diet Patterns in 19th–20th C. School Manuals

Dariusz Jarosz, Everyday Life in Poland in the Light of Letters to the Central Committee of the Polish United Workers' Party, 1950–1956

REVIEWS — ABSTRACTS — NEWS

Board of editors:

Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa, Poland

Publisher:

Wydawnictwo Naukowe *Semper*

ul. Bednarska 20A, 00–321 Warszawa, Poland

tel./fax: (+48) (22) 828 49 73

TO BE PUBLISHED IN THE 87 VOLUME:

Karin Tomala, The Demographic Development of China
in the 20th Century

Tomasz Szarota, Les Juifs de Pologne dans la résistance
communiste à Paris sous l'occupation

WARUNKI PRENUMERATY NA ROK 2003

Pisemne zamówienia na krajową prenumeratę pocztową przyjmowane są przez Wydawnictwo Naukowe Semper, 00-321 Warszawa, ul. Bednarska 20A w następujących terminach: do 20 maja 2002 na pierwsze półrocze lub na cały rok oraz do 20 listopada 2002 na drugie półrocze. Cena zeszytu w prenumeracie wynosi **20 zł** w przypadku odbioru półrocznika w Wydawnictwie. Wysyłka w kraju kosztuje 4 zł za numer.

Prenumeraty przyjmowane są również w księgarniach naukowych i akademickich na terenie całego kraju, a także u innych dystrybutorów, ale w takich przypadkach cena zeszytu może różnić się od podanej wyżej.

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę przyjmowana jest przez Wydawnictwo Naukowe Semper, 00-321 Warszawa, ul. Bednarska 20A, bezpośrednio w siedzibie Wydawnictwa lub w formie przedpłaty na okresy półrocze na konto PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 10201071-109628-270-1 w następujących terminach: do 20 maja 2002 na pierwsze półrocze lub na cały rok oraz do 20 listopada 2002 na drugie półrocze. Cena w prenumeracie zagranicznej w 2003 roku (opłaconej w kraju) za jeden zeszyt wynosi:

	poczta zwykła	poczta lotnicza
Europa	40 zł	50 zł
Pozostałe kraje		60 zł

ORDERS FOR SUBSCRIPTION:

- till 20 May 2002 for I issue 2003,
- till 20 November 2002 for II issue 2003.

Recent and old issues are available at the bookshop of

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland
tel./fax: (+48) (prefix-22) 828 49 73
bank: PKO BP VII O/Warszawa nr 10201071-109628-270-1
e-mail: zam@semper.pl
http://www. semper.pl

Subscription orders available through the local press and books distributors
(price per copy **US \$ 29**, postage included)
or Foreign Trade Enterprise „ARS POLONA”, 00-068 Warszawa,
Krakowskie Przedmieście 7, Poland.